

РЕШЕНИЕ

№ 2398

гр. София, 07.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXI ТРИЧЛЕНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 17.03.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Силвия Димитрова

ЧЛЕНОВЕ: Евгения Баева

Мария Стоева

при участието на секретаря Таня Миткова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **9592** по описа за **2021** година докладвано от съдия Силвия Димитрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.179 и сл. АПК.

Образувано е на основание изпратена от Министерство на културата постъпила жалба от „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД, [населено място], с която е оспорена Заповед №РД-9Д-12/22.02.2021 г. на Зам.-министъра на културата с наведени доводи както за нищожност, така и за незаконосъобразност на същата. С оспорения акт е предоставен статут на обект „Водна кула“ към памукопредачна фабрика „Ерист Т.“, [улица],[жк], район „Н.“, „Военна рампа“, [населено място], с идентификатор 68134.1378.2007.7 в ПИ с идентификатор 68134.1378.2007 по КККР, с класификация на единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Ново време, с категория „местно значение“ и е определен режим за опазването ѝ както следва: Териториалният обхват на недвижимата културна ценност обхваща територията, обхващаща обекта с посочени координати, а териториалният обхват на охранителната зона обхваща части от имоти с идентификатори 68134.1378.2007 и 68134.1378.2003 с контур с посочени координати. Дадени са предписания за опазване територията на недвижимата културна ценност и територията на охранителната зона.

В жалбата се твърди, че в оспорената заповед е издадена при допуснати нарушения на административнопроизводствените правила и в насъответствие с материалния закон. Според оспорващия липсват каквито и да е мотиви и основания защо според издателя ѝ обектът притежава качествата на недвижима културна ценност, като не са посочени

и конкретни основания от приложимия закон, освен тези, касаещи компетентността на министъра. Липсва и класифициране съгласно изискването на чл.45 ЗКН. Също така счита, че в заповедта е извършена класификация само според част от критериите, но и за тях липсват каквито и да е мотиви и обосновка. Не е посочена и принадлежността на обекта към определен исторически период, научна и културна област, към която се отнася, съобразно чл.51 ЗКН. Не става ясно и в какво се изразява историческата, естетическата, техническата, културно и производствено-техническата, пространствената и функционалната стойност на обекта. Изложени са и съображения за допуснати в хода на административното производство съществени нарушения на административнопроизводствените правила, доколкото на дружеството е било ограничено правото да участва в процесурата, в нарушение на чл.28 и чл.34 АПК. Предвид това е било лишено от възможност да представи доказателства. По тези съображения, подробно мотивирани в жалбата, поддържани в съдебно заседание от процесуалния представител адв. П. Г. от САК и доразвити в представени писмени бележки се иска отмяна на оспорената заповед. Претендира се присъждането на направените по делото разноски.

Ответникът – Зам.-министъра на културата, чрез процесуалния си представител юрисконсулт Л. Х., оспорва жалбата с доводи за нейната неоснователност. Твърди, че заповедта е законосъобразна, като издадена от компетентен орган, в предписаната от закона форма и по предвидения в ЗКН ред, с цел съхранение и опазване на културното наследство. Твърди, че определените режими на опазване не препятстват и не ограничават правата на собственика, по никакъв начин не го задължават да променя нито функцията на водонапорната кула, нито да осигурява свободен достъп до вътрешността ѝ в имота. Режимът е определен, за да се запази външния облик и пространството около кулата, за да може да бъде възприемана от обществото. Предвид това се иска жалбата да бъде отхвърлена. Претендира присъждането на разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 240 лева.

Участващия в производството прокурор от СГП дава заключение за неоснователност на оспорването.

Доколкото съдът е приел, че оспореният акт е ОАА, с оглед императивните изисквания на АПК, раздел II, гл. X, съдът е съобщил оспорването по реда на чл.181, ал.1 и ал.2 АПК чрез обявление в ДВ бр. 21/15.03.2022 г., чрез поставяне на копие от него на определеното място в АдмС – С.-град и чрез публикуване на интернет страницата на ВАС.

По делото са събрани писмени доказателства. Приложено е заверено копие от образуваната административна преписка. Назначени са и са приети две СТЕ, изготвени от арх. Д. Г. и от арх. Д. В..

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, във връзка със становищата на страните и след служебна проверка на оспорения акт, съгласно разпоредбата на чл.168 АПК, приема за установено следното:

Оспорващото дружество е собственик на обекта, предмет на оспорената заповед – водонапорна кула с идентификатор 68134.1378.2007.7 и на поземления имот, в който е разположена - ПИ с идентификатор 68134.1378.2007 по КККР, вследствие на апортна вноска в капитала му от учредителя „Руен Елит“ АД през 2007 г. това обстоятелство се установява от представените устав на дружеството и скица на имота.

От представените в производството пред ВАС от оспорващото дружество писмени доказателства се установява, че с Уведомление по реда на чл.26 АПК от 15.11.2018 г.

„НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД е уведомено от Директора на НИНКН, че започва производство по чл.58, ал.4, вр. чл.61, ал.1 от ЗКН за изготвяне на заключителна оценка и режим за опазване на Водна кула – [населено място], район „Н.“, [улица]. На дружеството е предоставена възможност на основание чл.34, ал.3 АПК в 7-дневен срок да се запознае с документите по преписката и да изрази становище, включително да представи писмени доказателства и възражения във връзка със започналото административно производство пред НИНКН. Дружеството се е възползвало от предоставената му възможност, като на 04.12.2018 г. е депозирало възражение. С писмо от 28.02.2019 г. дружеството е уведомено, че направените от него възражения ще бъдат взети предвид от експертите на НИНКН при изготвяне на заключителната оценка за обекта.

Заключителната оценка за предоставяне на статут на единична недвижима културна ценност е изготвена на 01.10.2020 г. и е отразена в приложения по делото Ф. №2 по чл.28 от Наредба №3 от 10.07.2019 г. на МК, утвърден със Заповед №РД-76/18.12.2019 г. В същия са описани наименованието на обекта и местоположението му. В т.3 са отразени данните относно етапите за създаването му, като е посочено, че не са открити данни за конкретния възложител, за това по какъв механизъм са определени проектант и изпълнител на обекта; за автори и период на проектиране на обекта; за изпълнителите на обекта. Посочено е, че приблизителният период на изграждането му е между 1954 г. и 1956 г. В т.5 е посочено, че обектът не е деклариран и не притежава статут на НКЦ, както и че не попада в такива територии. В т.6 като актуален собственик на обекта е посочено дружеството „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД. В т.7 е направено пълно описание на обекта, като е посочено, че кулата се намира в южната част на район „Н.“, [населено място], в югоизточната част на имот с неправилна форма. Посочено е, че водната кула е част от водопроводната инсталация на бившите предприятия за производство на памучни изделия „Е. Т.“. Разположена е в близост до източната регулационна граница на имот с идентификатор 68134.1378.2007, към [улица]. От малкото архивна фото-документация е установено, че по отношение на екстериора кулата е запазила автентичния си облик. В следствие е проследено строителството в имота на база наличните документи за това. Посочено е че строителството на предачница „Е. Т.“ в [населено място] е извършено през 1951 г. Посочено е, че имотът на обекта е с големи размери, като на територията му са разположени редица сгради – производствени, складови, административни и др. След 1989 г. неколккратно е променяна функцията на предприятието. Към момента основаната обемно-пространствена структура на предприятието е съхранена. Водната кула е действаща и през целия период на експлоатация не е преставала да изпълнява своята функция. Описана е като разположена в тясна тревна площ между оградата на имота и вътрешнозаводска улица, на по-високо ниво от нея. Резервоарът в кулата е свързан с външен резервоар, разположен на югозапад от кулата, между основната производствена сграда и сградата на пропуса – покривът му е затревен, а около него е оформена тревна площ с ниски подпорни зидове. Следва пълно описание на обекта относно конструкцията и размерите му, както и средата на обекта, описана в т.8. В т.9 е описано актуалното състояние на обекта. Прието е, че като цяло техническото му състояние е задоволително. Техническото състояние на имота на обекта и на средата на обекта са определени като добри. Относно степента на застрашеност на обекта е посочено, че същият е незастрашен. В т.10 е отразено, че намеренията на собствениците на този

етап са да използват водонапорната кула по предназначение. В раздел II са направени анализи и оценка. Точка 1 касае автентичност и степен на съхраненост. В т.1.1 материалната автентичност и степен на съхраненост на обекта са отразени като високи. Посочено е, че същият е запазил напълно автентичността на местоположението си, структурата, формата, обемно-пространствената композиция, материалите и детайлите си. Съхранени са и оригиналните инсталации, макар и част от тях да не функционират. Подробно са описани претърпените промени. В т.1.2. образната автентичност на обекта е определена като висока. Посочено е, че е съхранен автентичният облик, както и цялостната концепция за обекта при неговото създаване. Описани са претърпените промени. В т.1.3. автентичността и степента на съхраненост на средата на обекта е определена като средна. По отношение на функционалната автентичност, в т.1.4. същата е определена като висока. Посочено е, че през целия си период на съществуване обектът е изпълнявал първоначалната си функция на водонапорно съоръжение и все още продължава да я изпълнява. Прието е, че има висок потенциал да се превърне в туристическа атракция. Посочено е, че от създаването си до днес имотът с неговите елементи изпълнява първоначалната си или близка до нея функция – производствена, складова. В т. 1.5. относно обратимост на промените е посочено, че обектът е с висока степен на автентичност, като установените намеси не дават отражение на ценността му и са напълно обратими. Необратими са някои посочени намеси в имота. В т.1.6. е посочено че не е открит проект за кулата, както и данни за неговия автор, липсва информация за точната година на построяване.

Точка 2 се отнася до културната и научна стойност на обекта. В т.2.1. е прието, че архитектурно-строителната му стойност е висока. В тази връзка е посочено, че по отношение на приложените строителни материали, технологии и планова схема обектът е типичен представител на водонапорните кули, строени през съответния период. Същият прави впечатление със своите размери, доколкото това е една от най-високите стоманобетонени водонапорни кули, наблюдавани на територията на града и важен архитектурно-строителен маркер за индустриалното развитие на [жк]. Отличава се с умела комбинация на пропорции и обеми, създаващи уникална визия със запомнящ се силует. Поради използване на декоративно фасадно оформление при кухнята, в комбинация със стилизирани конзолни елементи, кулата въздейства със своя архитектурен облик и обогатява градския пейзаж. Използването на елементи, характерни за националния романтизъм са особена интерпретация на възможния облик на една водна кула. Прието е, че обектът е уникален за своя функционален тип за територията на града поради силно изявения си обем и специфично архитектурно решение. В т.2.2. е определена ниска историческа стойност на обекта, доколкото няма данни да е свързан с важни исторически събития или личности. В т.2.3 е определена ниска художествена стойност на обекта, доколкото не притежава такива елементи. Като ниска е определена и етнографската му стойност в т.2.4. В т.2.5 като висока е определена устройствената стойност на обекта. Посочено е, че в съвременната среда кулата се оказва доминанта и репер. За това допринася едновременно характерното обемно-архитектурно решение, голямата височина и разнообразните възможности за възприемане от близки и далечни точки. Посочено е, че към момента кулата е във функционална и смислова връзка с останалите елементи в своя имот, както и с цялата производствена среда, но бъдещото развитие на района би могло да бъде предпоставка за създаване и на други връзки – композиционни, градоустройствени,

архитектурни. К. има потенциал да бъде ядро, градообразуващ фактор за непосредствена устройствена среда. Имотът, в който е построена кулата е редови елемент от историческата среда, като неговата по-особена изява е чрез водната кула. Екологичната стойност е определена като неоносима към обекта. Познавателната му стойност е определена като средна в т.2.7. Прието е, че има познавателна стойност като свидетелство за строителството на водонапорни съоръжения от своя период, както и за изграждането и развитието на промишлената зона като цяло. В точка 3 „Иновативност“ е прието, че обектът е типичен представител на водна кула и за строителни материали и похвати, характерни за периода, като не се наблюдават приложени иновативни концепции или техники, поради което тази степен е определена като ниска. В точка 4 обществената значимост е определена като средна. Обоснована е с високите индустриални архитектурно-строителни качества, значението му на важен пространствен репер и акцент и като символ на индустриалното развитие на района. Предвид това е прието, че обектът притежава сериозен потенциал за създаване на обществен интерес, социализиране и включване в системата на културния туризъм.

В раздел III е дадена заключителна оценка. Посочено е, че обектът е една от най-високите водни кули, съхранени на територията на [населено място]. Притежава висока научна и културна стойност и обществена значимост. Тя е изключително интересен пример на техническо съоръжение от средата на 20-ти век, водният резервоар на което е с архитектурна стилистика от типа водни кули от края на 19-и и началото на 20-и век. Отличава се с умела комбинация от пропорции и обеми, създаващи уникална визия с естетически издържан и запомнящ се силует. К. участва активно в градския пейзаж, като го обогатява. Тя е изявен специфичен примар за строителството на този вид съоръжения. Притежава голямо обществено значение със своята познавателна стойност и експозиционни качества. Поради своята обемно-пространствена композиция и височина се явява отличителен репер и акцент в градския пейзаж, който привлича погледа и е разпознаваем от множество гледни точки. Прието е, че за своята непосредствена среда кулата е доминанта, като степента на автентичност е висока. Посочено е, че съоръжението се използва за своята оригинална функция и не са установени намерения за строителни или други намеси по него, които биха повлияли негативно на неговото опазване. Градоустройствената среда, в която е разположена кулата, не застрашава нейното опазване, експониране и възприемане, както и достъпа до нея. Единствено разположението на кулата в имот с контролиран достъп и зад ограда налага определяне на охранителна зона за осигуряване на визуалното ѝ възприемане.

В Раздел IV Предложение за предоставяне на статут на единична недвижима културна ценност като мотиви за предложението е посочено, че кулата е уникална за своя вид и период на територията на града. Високата степен на автентичност и обратимост на намесите я правят ценен носител на информация не само за индустриалното развитие на региона, но и за разнообразните архитектурно-строителни похвати при изграждането на водонапорни кули. Със своите значителни размери, естетически издържани пропорции и облик, обектът има потенциал не само да изпълнява своята първоначална функция, но и да придобива нови функции, както по отношение използването на самата сграда, така и по отношение превръщането на този важен градоустройствен репер в бъдещ център на обществени пространства.

Посочено е, че сахраняването на обекта е важно за опазване на индустриалното наследство в регионален и национален мащаб. В кула притежава сериозен потенциал за създаване на обществен интерес, социализиране и включване в системата на културния туризъм. Поради разположението на кулата в имот с контролиран достъп и зад ограда е необходимо определяне на охранителна зона в непосредствена среда на обекта с цел осигуряване на неговото визуално възприемане. В т.2.1 е определен териториалния обхват на НКЦ, като е посочено че същият обхваща обект водна кула с идентификатор 68134.1378.2007.7, затворена с контур по посочени координатни точки, а териториалният обхват на охранителната зона обхваща части от имоти с идентификатори 68134.1378.2007 и 68134.1378.2003, затворена с контур по посочени координатни точки. В т.2.4 и т.2.5 са дадени предписанията за опазване на ЕНКЦ и охранителната ѝ зона. С писмо до Зам.-министъра на културата от 09.11.2020 г. Директора на НИНКН е изпратил за разглеждане на заседание на СЕСОНКЦ към МК предложения по чл.64, ал.1 ЗКН, едно от които, посочено в т.5 – за предоставяне на статут, режим на опазване – териториален обхват /границы и охранителна зона/ и предписания за опазване на обект „Водонапорна кула“, към памукопредачна фабрика „Е. Т.“, [улица],[жк], район „Н.“, „Военна рампа“, [населено място], с идентификатор 68134.1378.2007.7 в ПИ с идентификатор 68134.1378.2007 по КККР, с класификация на единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Ново време, с категория „местно значение“. На заседание на Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности /СЕСОНКЦ/, състояло се на 30.11.2020 г. – 01.12.2020 г., по т.5 е проведено обсъждане на това предложение на Директора на НИНКН Въз основа на представения доклад и направените разисквания СЕСОНКЦ е взел решение на основание чл.64, ал.3 ЗКН и чл.3, ал.1, т.2 от Правилника за устройството, организацията на работа и финансирането на СЕСОНКЦ по т.5 от Протокол №89 да предложи на Министъра на културата да издаде заповед за предоставяне на статут, режим на опазване, териториален обхват и предписания за опазване на обекта. Протоколът от проведеното заседание на СЕСОНКЦ е одобрен от Министъра на културата на 14.01.2021 г. С Уведомление по чл.66 от АПК от 19.01.2021 г. , оповестено на интернет страницата на МК, заинтересованите лица са уведомени за открито производство по издаване на общ административен акт за и охранителна зона и предписания за опазване на обект „Водонапорна кула“, към памукопредачна фабрика „Е. Т.“, [улица],[жк], район „Н.“, „Военна рампа“, [населено място], с идентификатор 68134.1378.2007.7 в ПИ с идентификатор 68134.1378.2007 по КККР, с класификация на единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Ново време, с категория „местно значение“. В уведомлението е посочено, че заинтересованите лица и организации могат да участват в производството по издаване на акта на основание чл.69, ал.1, т.1 АПК чрез представяне на писмени предложения и възражения в МК. Посочено е също, че имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката, която могат да получат в дирекция „КНММИ“ в МК, стая №313. От приложеното на лист 28 от делото писмо се установява, че в рамките на законоустановения срок не са постъпили писмени предложения и

възражения. Към преписката липсват доказателства дружеството, собственик на обекта, да е уведомявано на началото на производството.

На 22.02.2021 г. е издадена оспорената в настоящото производство Заповед №РД-9Д-12/22.02.2021 г. на Зам.-министъра на културата. Липсват доказателства за изрично уведомяване на оспорващото дружество за издадената заповед. Видно от доказателствата по преписката, същата е обнародвана в ДВ бр.37/07.05.2021 г. и е публикувана на интернет страницата на МК.

Към преписката се съдържа молба от „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД, [населено място], депозирана на 30.08.2021 г. за издаване на заверен екземпляр от Заповед №РД-9Д-12/22.02.2021 г.

В приетото по делото заключение на вещото лице арх. Д. Г. съобразно поставените задачи, същото е разгледало направените оценки на обекта, като е приело, че историческата стойност на обекта е ника, както е прието и от ответника. За правилна е приета и оценката на архитектурно-строителната стойност като висока, а на художествената и етнографската като ниска, тъй като архитектурно-пространствения ефект на сградата е значителен, но в нея няма предмети на художественото майсторство, художествени декоративни или етнографски елементи в интериора и др. по отношение на техническата стойност във фиша е отбелязано, че оригиналната инсталация е съхранена, като няма оценка дали същата има културна стойност. Тъй като вещото лице не разполага с компетентност относно помпи и уреди, същата е счела информацията за вярна и я е приела. По отношение на културно и производствено-техническата стойност е посочено, че като комбинация от технически показания, организация на техническите процеси и обществена организация, сградата е демонстрация на производствено-техническата култура на обществото за това време. Това ѝ придава културна и производствено-техническа стойност. За пространствената и функционалната стойност вещото лице е посочило, че същата е пример за синтез на технология, функция и обменно-пространствен образ, които създават пространствената и функционалната стойност на обекта. Като е изследвало архитектурно-строителната стойност на обекта, вещото лице е стигнало до заключение, че майсторството в архитектурата е постигнато на основание успешните пропорции, които създават елегантност и представителност и са израз на висока архитектурно-строителна стойност. По отношение на устройствената стойност вещото лице е установило, че същата е неточна. Експертизата е възприела дадената като средна оценка на обекта по отношение на познавателната стойност на обекта. По отношение на обществената значимост на кулата вещото лице е посочило, че ролята ѝ за развитието на промишлеността в района, точно премереното инженерно решение, което притежава висока културна стойност, довела до дълъг производствен живот са достатъчни причини за високата оценка и грижа за запазването ѝ. Посочено е също, че към нея липсва обществен интерес. От експертизата е установено, че водонапорната кула е напълно съхранена и функционираща, като се ползва по първоначалното си предназначение, което е доказателство за степента на научната и културната стойност и общественото ѝ значение. Счита, че същата е културна ценност, защото е

достигане на човешкото развитие. Не е нужно когато бъде оценена като такава да съчетава функции, различни от първоначалните си. По отношение на охранителната зона вещото лице е посочило, че нормативите не посочват критерии за определянето ѝ, като в документите по проучване на обекта не е посочено как в случая е определена охранителната територия на обекта. В съдебно заседание вещото лице уточнява, че за да определи архитектурната стойност на кулата е направила анализ и я е сравнила с останалите 6 такива кули в С., вселствие на което е приела, че тази е най-красивата и най-добрата в архитектурно отношение. Т. сравнение и анализ липсва в проведеното административно производство. По отношение статута на имота, в който е построена кулата, вещото лице заявява, че сградите в него са бивши сгради от памукопредачната фабрика, които според видяното от нея сега се ползват за складове.

Доколкото заключението на вещото лице е Г. е оспорено от процесуалния представител на оспорващото дружество, по искане на последния е назначена и приета повторна СТЕ, изготвена от вещото лице арх. Д. В.. Според заключението водонапорната кула има определена културно и производствено техническа, пространствена и функционална стойност. Дали същите дават основание обектът да се определи като културна ценност е въпрос на анализ и оценка на база проучване и сравнение с други подобни обекти, като в заключителната оценка не се съдържат обективни критерии за такава оценка, която представлява кратко обобщение на предходните анализи на обекта. Според вещото лице начинът на изпълнение на кулата с включени архитектурно-художествени елементи, нейната значителна височина, пропорции и силует определят архитектурно-строителната ѝ стойност. Поради своите качества като инженерно съоразение с доказана устойчивост, градоустройствените и архитектурно-строителните си качества, кулата има потенциал за включване в системата на културно-историческото наследство, което не означава промяна във функциите и собствеността ѝ. Доколкото кулата е функциониращо съоразение, обезпечавашо пожарогасене, същата не може да съчетава други функции, освен научно-познавателни, съобразени изцяло с основната ѝ функция. Според вещото лице когато изгуби възможността си да изпълнява основното си предназначение, тя може да бъде адаптирана към други функции. Устройственият статут на поземления имот, в който попада кулата по ОУП на С. е частично Смесена производствена зона и частично Смесена многофункционална зона. Памукопредачната фабрика, посочена в заповедта, към днешна дата не съществува. По отношение на определената охранителна зона вещото лице е посочило, че няма дефинирани правила за нейното определяне. В случая тя е полигон с проста форма, която не е напълно прецизна, но обхваща всички елементи, подлежащи на контрол. В съдебно заседание по този въпрос вещото лице уточнява, че това е така, тъй като в случая следва да се защити визуално възприемането на кулата, свързано с изискванията към ограда на имота и към преместваеми елементи и реклами, които се монтират на тротоара. Тази зона би могла да се намали и прецизира, като остане само зелената площ, оградата на имота, портала и тротоара. Вещото лице заявява, че в определената с процесната заповед охранителна зона минават подземни

комуникации. Заключение му е, че анализът, който е извършен, дава основание да се приеме, че кулата може да бъде определена като недвижима културна ценност, но заключителната оценка и заповедта не съдържат обективни критерии, проучване и сравнение, за да се определи имота като такава.

От ответника е приложена в заверено копие Заповед №РД09-692/26.07.2019 г. на Министъра на културата и шест заповеди за нейното изменение, от които се установява съставът и компетентността на Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности към МК, приел решението, въз основа на което е издадена процесната заповед. Компетентността на издателя на акта се установява от представената по делото Заповед №РД09-1089/17.11.2020 г.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е допустима, подадена от активно легитимирано лице с правен интерес като съсобственик на обекта, предмет на процесната заповед. Жалбата е подадена в срок, съгласно мотивите на Определение №1319/11.02.2022 г., постановено по адм. д. №649/2022 г. на ВАС.

Настоящият съдебен състав поддържа становището си, отразено в определението на насрочване на делото, че процесният акт е ОАА, тъй като заповедта по чл.65, ал.1, т.3 ЗКН има комплексен характер, защото наред с предоставяне на статута на недвижимата културна ценност е съпроводена и с посочване на териториалния ѝ обхват с произтичащите от това последици, тоест заповедта съдържа две свързани, самостоятелни по своето съдържание и предназначение, разпоредителни волеизявления на административния орган. При определянето правния характер на процесната заповед следва да се съобрази и законовата рамка, определяща нейното издаване. Оспорената заповед е издадена на основание чл.14, ал.1, т.2, чл.65, ал.1, т.3 ЗКН и представлява административна мярка, насочена към опазване на недвижима културна ценност, целяща категоризиране на обекта и следващите се от това режими за опазване, както и като се отчете, че заповедта няма адресати на произтичащите от нея права и задължения и не е насочена към отделни субекти, а напротив към неопределен кръг от такива, то заповедта отговаря на определението за общ административен акт. Липсва основание да се приеме, че актът е издаден, за да ограничи правата на собствениците на имота, включен в границите на ценността. Напротив, актът защитава и техните културни граждански права, защото "пази" ценността за всички, наред и чрез наложените ограничения, следващи се за тях като собственици на част от територията "пазеща" ценността. Жалбоподателят като собственик безспорно обоснова интерес от оспорването, но в никакъв случай не може да бъде възприет като отделен адресат на акта. / В този смисъл Р №11855 от 05.10.2018 г. по адм. д. № 7049/2018 г., 5 чл. с-в на ВАС, Р №13992 от 20.12.2016 г. по адм. д. № 10229/2016 г., 5 чл. с-в на ВАС, Р № 4457 от 04.04.2018 г. по адм. д. № 9350/2015 г., III ОТД. на ВАС и др. /

Съдът намира, че процесната заповед е издадена от компетентен административен орган, съгласно чл.14, ал.1, т.2 ЗКН, вр. чл.65, ал.1, т.3 от ЗКН - Зам.-министъра на културата в рамките на предоставените му

правоомощия със Заповед Заповед №РД09-1089/17.11.2020 г. на Министъра на културата.

Оспорената заповед е издадена в предписаната от закона писмена форма и с мотиви, съдържащи се в писмото от 12.11.2020 г. на НИНКН, които изрочно са посочени в уведомлението по чл.66 АПК. От посочените в процесната заповед становище на СЕСОНКЦ и предложение на Директора на НИНКН, както и от заключителната оцанка, която е част от административната преписка, могат да бъдат изведени фактическите и правни основания за издаването ѝ. В съответствие с трайната съдебна практика, отделното излагане на мотиви е допустимо, като те трябва да се съдържат в съпътстващи издаването на акта документи и да са част от административната преписка, каквито безспорно в конкретният случай са цитираните документи. Издаването на заповедта се предхожда от специално разписана процедура, а назначените комисии и становищата им са възприети изцяло от Зам.министъра на културата. Тези становища, включително отразеното в заключителната оценка /Ф. №2/, са част от процедурата по издаването на заповедта, а те като одобрени от Зам.-министъра се приемат като мотиви при издаването ѝ - ТР № 16 от 31.03.1975 г. н ОСГК на ВС. В тази връзка съдът приема, че в частта, в която е предоставен статут на обекта като единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Ново време, с категория „местно значение“ и са определени режими на опазване – териториален обхват на НКЦ с граници и териториален обхват на НКЦ и са дадени предписания за опазването, заповедта е мотивирана. В заключителната оценка, приложена към преписката, подробно са изследвани и са отразени всички факти, мотивиращи извод защо обектът е приет за НКЦ. Друг е въпроса дали те съответстват на законовите основания за това.

В частта обаче в която е определен териториалния обхват на охранителната зона на НКЦ, настоящият съдебен състав счита, че заповедта не е достатъчно мотивирана. От изложеното в предхождащите издаването ѝ документи не става ясно защо охранителната зона е определено да обхваща именно посочените части от визираните имоти. Във фиш №2 са посочени само причините за определяне на охранителната зона, а именно – разположението на кулата в имот с контролиран достъп и зад ограда, и целта на определянето на такава зона – осигуряване на неговото визуално възприемане. Липсват обаче каквито и да е мотиви защо тази зона е определена в обхвата, посочен от административния орган. Този пропуск настоящият съдебен състав намира за съществен, доколкото липсата на мотиви в тази насока препятства съда да извърши преценка за законосъобразност на акта в тази му част. Вярно е, че в нормативната уредба липсват дефинирани правила за нейното определяне, но това не освобождава административния орган от задължението да посочи защо охранителната зона е определена именно в този обхват, за да може да се извърши преценка дали същата съответства на целите, в случая осигуряване на визуалното възприемане. Предвид това и доколкото от заключението на вещото лице арх.В. става ясно, че тази зона би могла да се намали и прецизира, съдът намира, че заповедта в тази ѝ част е незаконосъобразна.

Съдът констатира допуснати процесуални нарушения в хода на проведеното

административно производство, ограничило правото на участие на оспорващото дружество в процедурата по издаване на акта. От представените по делото приложения към административната преписка доказателства безспорно се установи, че дружеството не е изрично уведомено за началото на административното производство по издаване на процесния акт от Зам.-министъра на културата. Приложеното уведомление по чл.66 АПК се установи, че е оповестено на интернет страницата на МК, но такава не е изпратено на собственика на имота, в който се намира обекта, по отношение на който е започнало производство за предоставяне на статут на ЕНКЦ, а именно „Нектън Пропъртис“ ЕАД. При наличие на данни, каквито определено се съдържат в административната преписка относно собственика на обекта, административният орган е бил длъжен да го уведоми за началото на производството. Не може да се приеме, че с изпратеното на дружеството от Н. на 15.11.2018 г. уведомление по чл.26 АПК дружеството е било надлежно уведомено и за производството пред МК. Това е така, тъй като се касае за две отделни, макар и свързани производства.

Правоотношенията във връзка с опазването и закрилата на културното наследство на страната се уреждат от ЗКН. С получаване на заключителната оценка и предложението за класификация, категоризация и режим на опазване във връзка с предоставяне на статут на недвижима културна ценност съгласно чл.64, ал.1 от закона започва същинската процедура по издаване на общия административен акт по чл.65 ЗКН за предоставяне на статут. Специалните правила са уредени в чл.64 и чл.65 ЗКН. Съответно са приложими и разработените в изпълнение на закона разпоредби на Наредба №3 от 10 юли 2019 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности. Самото опазване, уредено в Глава пета, съществен етап от което е предоставяне на статут, преминава през различни стадии и съставлява поредица от проучвания, действия и оценки, извършвани от специалисти, специално създадена държавна институция - Национален институт за недвижимо културно наследство и предвидени в закона и наредбата експертни съвети. Въз основа на техните становища, заключения, оценки и предложения, министърът на културата, респ. оправомощен от него зам. министър е административният орган, овластен да издаде заповедта по чл.65, ал.1, т.3 ЗКН. Настоящият съдебен състав приема, че като не е уведомил изрично дружеството за началото на административното производство по издаване на административния акт и е ограничил правото му на участие в производството, Зам.-министъра на културата е допуснал нарушение, но същото не е съществено, основание за отмяна на акта. Това е така, тъй като изричното уведомяване не би променило решението на административния орган. Преценката за характера и тежестта на допуснатото нарушение на административнопроизводствените правила е винаги конкретна, с оглед спецификата на отделния казус, като нарушението е съставомерно по чл.146, т.3 АПК единствено, когато е рефлектирало върху съдържанието на властническото волеизявление. В този смисъл пропускът е съществен само

ако е ограничил правото на лицето да представи доказателства, които са от значение за решението на административния орган. В хода на съдебното производство оспорващия има възможност да проведе такова доказване с което да обори релевантните за преценката на административния орган факти. Освен това от данните по преписката е видно, че дружеството е било уведомено от Директора на НИНКН, че започва производство по чл.58, ал.4, вр. чл.61, ал.1 от ЗКН за изготвяне на заключителна оценка и режим за опазване на Водна кула – [населено място], район „Н.“, [улица] като му е предоставена възможност на основание чл.34, ал.3 АПК в 7-дневен срок да се запознае с документите по преписката и да изрази становище, включително да представи писмени доказателства и възражения във връзка със започналото административно производство пред НИНКН. Същото се е възползвало от предоставената му възможност, като на 04.12.2018 г. е депозирало възражение. Следователно, допуснатото нарушение се явява несъществено, доколкото неуведомяването на адресата за проведеното административно производство не е повлияло ефективно върху съдържанието на акта. Както се каза по-горе, в съдебното производство по обжалване на заповедта същото има възможност да защити интересите си и да представя доказателства, оборващи изводите на административния орган. Изключая това нарушение следва да се посочи, че процедурата по чл.64 и чл.65 ЗКН е спазена, доколкото производството е започнало по предложение на Директора на НИНКН до Зам.-министъра на културата, разгледано от Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности, след което е издадена и оспорената в настоящото производство заповед.

Съдът намира, че административният акт, с изключение на частта му, в която е определен териториалния обхват на охранителната зона на НКЦ, е съобразен с приложимите материалноправни разпоредби на Закона за културното наследство и Наредба №3 от 10 юли 2019 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности.

Обосновано и в съответствие с извършеният проучвания в заключителната оценка е направен извод, че по отношение на процесната водонапорна кула следва да бъде предоставен статут на недвижима културна ценност. От извършения анализ и оценка, отразени във приложения фиш №2 се установява, че същата има висока материална автентичност и степен на съхраненост на обекта, както и образна и функционална автентичност. Правилно определени като високи са и архитектурно-строителната и устройствената ѝ стойност по изложените мотиви. Тези изводи се потвърждават и от заключенията и на двете вещи лица, назначени по делото. Предвид това и доколкото познавателната стойност и обществената значимост на обекта са определени като средни по изложените мотиви, съдът приема за правилни и необорени в хода на съдебното производство изводите, направени в заключителната оценка за наличие на основания за предоставяне на статут НКЦ на процесния обект. Неоснователен е доводът на

оспорващия, че в случая липсва квалифициране на обекта съгласно изискването на чл.45 ЗКН. Съобразно изискването на чл.45, т.1 ЗКН както в заключителната оценка, така и в крайния акт обектът обосновано, с оглед периода, в който е прието, че е изграден, е отнесен към исторически период Ново време. Спазено е и изискването на чл.45, т.2 ЗКН, като съобразно чл.47, т.3 ЗКН според научната и културна област, към която се отнася и установената висока архитектурно-строителна стойност на обекта, процесната НКЦ е определена като архитектурно-строителна НКЦ. Спазено е и изискването на чл.45, т.3 ЗКН, като съобразно установеното и на основание чл.48, т.1 ЗКН водонапорната кула е определена като единична НКЦ. Посочена е и категорията – местно значение. В заключителната оценка, изготвена по отношение на процесния обект е извършен анализ и оценка на културната и научната стойност на обекта по всички критерии, като са изложени подробни мотиви по отношение на всеки от тях, потивно на твърденията на оспорващия. Именно въз основа на така проведените анализи и предвид установената архитектурно-строителна и устройствена стойност на обекта, които се потвърждават и от заключенията на вещите лица, се стига до извода за обосноваване на предложението за предоставяне статут на НКЦ на процесния обект. Тези изводи са възприети както от Директора на НИНКН, направил предложението до Зам.-министъра на културата, така и от СЕСОНКЦ, като са мотивирали ответника да издаде процесната заповед. Изводите за наличие на основание за предоставяне на статут на НКЦ на процесния обект се възприемат и от настоящия съдебен състав, доколкото се потвърждават и от заключенията на вещите лица по двете назначени и приети СТЕ. Що се отнася до доводът в жалбата, че не е посочена принадлежността на обекта към определен исторически период, научна и културна област, към която се отнася, съобразно чл.51 ЗКН, следва да се посочи, че чл.51 от ЗКН е неприложим, доколкото се отнася за движими културни ценности, а процесният обект е недвижима вещ. Неоснователен е и доводът на оспорващия, че поради липса на сравнение на процесния обект с останалите такива от същия вид, заповедта е незаконосъобразна. На първо място следва да се посочи, че в закона липсва такова изискване. От друга страна и видно от заключителната оценка, обектът е сравняван с други такива, след като е прието, че е една от най-високите водни кули, съхранени на територията на [населено място]. Разисквания за подобни кули са правени и на заседанието на СЕСОНКЦ, видно от отразеното в протокола. Изводи, че процесната водонапорна кула е най-значимата в [населено място] се съдържат и в заключението на вещото лице арх.Г..

Неоснователен е доводът, че посочването на водонапорната кула към памукопредачна фабрика „Е. Т.“, която безспорно не съществува понастоящем, води до незаконосъобразност на акта. Това е така, тъй като в хода на производството е установено, че същата е построена именно към тази фабрика, и доколкото се касае за НКЦ, същата правилно е описана като такава към момента на изграждането ѝ.

Предвид изложеното настоящият съдебен състав счита, че за ответника са били налице основанията да издаде процесния акт, с който да предостави статут на водонапорната кула на ЕКЦ.

В хода на процеса не се твърди и не се установи неправилно да е определен териториалния обхват на НКЦ. Законосъобразни и в съответствие с разпоредбата на чл.79, ал.5 ЗКН са и дадените предписания за опазване на НКЦ.

По тези съображения настоящият съдебен състав приема, че жалбата е частично основателна. Оспореният акт следва да бъде отменен в частта му по т.1.2.1.3. в която е определен териториалния обхват на охранителната зона на НКЦ, като преписката следва да бъде върната за ново произнасяне в тази част. При това произнасяне следва да се съобрази разпоредбата на чл.79, ал.3 ЗКН, според която охранителната зона се определя за осигуряване при необходимост от по-ефективна териториалноустройствена защита на недвижимата културна ценност и обхваща непосредствената територия около ценността, важни визуални перспективи и други територии или елементи с поддържащо значение за нейната културна и историческа значимост и за нейното опазване. Предвид това следва да се извърши изрична преценка относно териториалния обхват и границите на охранителната зона, като се определи такава съобразно целта на определянето на такава зона, посочена в заключителната оценка – осигуряване на визуално възприемане на НКЦ и се изложат конкретни мотиви за това.

При този изход на делото частично основателни се явяват претенциите и на двете страни за присъждане на разноски. Оспорващият претендира разноски за внесена държавна такса и възнаграждения на СТЕ, които възлизат на 1840 лева. Съобразно уважената част от жалбата съдът намира, че Министерство на културата следва да бъде осъдено да му заплати разноски в размер на 920 лева. Ответникът също има право на разноски съобразно отхвърлената част на жалбата, които оспорващият следва да бъде осъден да му заплати в размер на 100 лева.

Така мотивиран, Административен съд - София-град, XXI тричленен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед №РД-9Д-12/22.02.2021 г. на Зам.-министъра на културата в частта по т.1.2.1.3, в която е определен териториалния обхват на охранителната зона на недвижимата културна ценност.

ИЗПРАЩА преписката в тази част на Зам.министъра на културата за ново произнасяне в тази част, съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД, [населено място] против Заповед №РД-9Д-12/22.02.2021 г. на Зам.-министъра на културата в останалата част.

ОСЪЖДА Министерство на културата да заплати на „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД, [населено място] деловодни разноски в размер на 920 /деветстотин и двадесет/ лева.

ОСЪЖДА „НЕКСТЪН ПРОПЪРТИС“ ЕАД, [населено място] да заплати на Министерство на културата деловодни разноски в размер на 100 /сто/ лева.

Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от уведомяване

на страните, на които на основание чл.138, ал.3 АПК да се изпрати препис от същото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.